

LA IL·LUSTRACIÓ

Preu:
UNA
pesseta

LLEVANTINA

REVISTA ARTISTICH-LITERARIA
DE
CATALUNYA, VALENCIA, BALEARS Y ROSSELLÓ

Any II

Barcelona, 17 de Maig de 1901

Núm. 14

ESTANDART DECORATIU

QUE ADORNA LA GRAN SALA DE LLOTJA DURANT LA FESTA DELS JOCHS FLORALS

LO REGALO DE LA IL·LUSTRACIÓ LLEVANTINA ALS SEUS SUSCRIPTORS

Molt va costar a la Empresa determinar lo que havia de constituir l'obsequi als seus abonats per a que aquest respongués a la fi per que ha estat creada LA IL·LUSTRACIÓ LLEVANTINA, que no es altra que'l de avivar l'amor que'ls fills de Catalunya senten per llur patria, despertantlosi l'anyorament per les coses bones del passat y atiant los desigs de millorament pel pervindre.

En principi va acceptarse que fos una obra d'art; mes les dificultats consistían en trobar aquesta.

De les moltes y valioses que recordan fets de la nostra terra, no se'n trobava cap que per la seva originalitat ó'l seu reconegut mèrit arribés a satisfer las nostras aspiracions. Ja desconfiavam de poder realisar lo nostre ideal, quan regirant los brillants fulls de la historia patria vegerem ressortir potentia la grandiosa figura del nostre estimat Rey En Jaume Primer, qui ab ses gestes glorioses va axamplar les fites de la Confederació Catalano-Aragonesa, essent mes que un conquistador un veritable pare dels pobles.

No'ns hi varem pensar més. Decidida la elecció per a una lámina que representés al nostre gran Rey, no'ns varem accontentar de reproduhir alguna de les estatués, quadros ó dibuxos ja coneguts del públich, sinó que tinguerem la aspiració de ferne una nova creació original, y per axó demanarem al inspirat y genial artista En Joan Llimona que s'encarregués de pintar un quadro qual reproducció foto-litogràfica comensém a repartir avuy entre'ls nostres suscriptors com a regalo.

Molta confiança teníam en lo talent d'En Llimona, molt esperavam de la seva fantasia y fins del patriòtich enamorament que sabíam sentia per la figura del qui meresqué lo sobrenom de Conquistador, però al veure lo

primer boceto, al contemplar les primeres ratlles de aquesta composició grandiosa, plena de vida y calor real, que sintetisava tota la seva vida, al meteix temps que una gran admiració per l'artista, sentirem una fonda satisfacció y fins orgull de haverlo sabut escullir per intérprete del nostre pensament.

En Llimona no la podia concebir aquesta colossal figura sense'l pedestal y l'ambient de gloria que l'adornava. L'alt pich de Sant Geroni que's dibuxa magestuós al fons es l'únich pedestal que podia oferirli Catalunya, ja que a la muntanya Santa anava'l Rey a buscar la inspiració per a les seves empreses. Lo seu poble estimat, qui'l volta aclamantlo ab entusiasme y seguintlo en sa triunfal marxa, es l'ambient que no'l dexava may.

La delicada y espiritual figura del Rey En Jaume, no representa un vulgar guerrer, afanyós de destruir, sinó al creyent fervorós que conquistava pobles per a deslliurarlos, no per a dominarlos.

Ara dexém la paraula a crítichs més inteligents y ab millors condicions per a ésser imparcials que nosaltres, qui segurament s'ocuparán de aquesta obra ab atenció, y esperém que'ls nostres suscriptors sabrán apreciar los esforços que hem fet per a oferirlosi un regalo digne del favor ab que ha estat rebuda la nostra publicació.

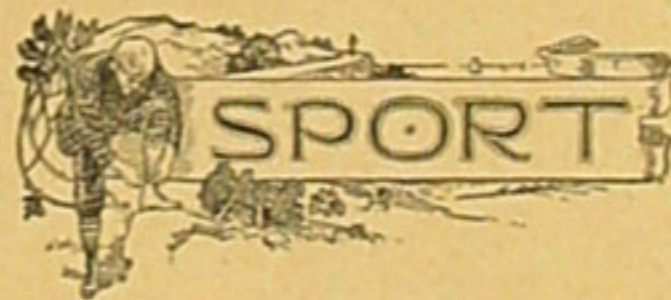
No volém acabar sense donar les gracies als demás artistas que han contribuít al bon éxit. Al senyor Furnells per la perfecció que ha sabut donar al fotograt tractantse de la major mida que's pot fer aquí; al senyor Giró per la esmerada impressió tipogràfica, y als tallers dels senyors Utrillo y Rialp, ahon s'han tirat los colors de la litografia.

SUMARI

GRAVATS: En Francesch Pi y Margall, President actual dels Jochs Florals.—Arribada del President dels Jochs Florals.—Aspecte de la Ronda de Sant Antoni.—Los sustituts dels tranvies.—Pels vols de la Ronda lo día 1° de maig.—Alcaldes catalans sospesos: N'Ignasi de Loyola March y Batllés, ex alcalde de Manresa; En Salvador Janer y Quintá, ex alcalde de Sant Felú de Guixols; En Joseph Cardona y Llohis, ex alcalde de Berga.—Meetings electorals: Lo primer del Nou Retiro; La presidencia del meeting del Nou Retiro (apuntacions del natural per A. Utrillo).—Retrats de don Salvador Giner, don Lluís Cebrian, don August Danvila, don Antoni Chocomeli y del senyor Sánchez Torralba.—En Anicet de Pagés y de Puig, autor de la poesia guanyadora de la Flor natural.—Caxa del sigle XIII, ahon se guardan los documents dels Jochs Florals.—Donya Pilar de Sarriera, marquesa de Puerto Nuevo, Reyna de la Festa dels Jochs Florals d'enguany.—Postal commemorativa dels Jochs Florals d'enguany.—Retrato, tarjeta, autógraf y escut de Lluís Roumieux.—Dibux enviat per Tomás Padró al poeta Roumieux, ab motiu del casament de sa filla Anais.—Nova casa de la cambra agrícola del Empurdá. La música militar dirigiatse al local de la Cambra per la seva inauguració.—Passeig de Figueres.—La sortida de la festa dels Jochs Florals de Barcelona.—Estatua descoberta a Pompeya.—Lo comte Lió Tolstoi.—Estandart decoratiu que adorna la gran sala de Llotja durant la festa dels Jochs Florals.—Lo joch del Polo al Hipódromo.—Quento ilustrat, per Anriban.

TEXT: Crónica de Catalunya, per Ferrán Agulló y Vidal.—Lo comte Gari (poesia), per Anicet de Pagés y de Puig.—Les óperes del mestre Giner, per M. V.—Los Jochs Florals de Barcelona.—Fragments del discurs del President del Consistori, En Francesch Pi y Margall.—Germanor Catalano-Provençal: VI, Lluís Roumieux, per Víctor Oliva.—Les fires de Santa Creu a Figueres, per J. Puig Pujadas.—Nostres gravats.—Regalo de LA IL·LUSTRACIÓ LLEVANTINA als seus suscriptors.—Sport, per J. Elías Juncosa.—Revista de Teatres, per L. F.—Bibliografía.—Curiositats y passatemps.

MODAS: Crónica parisensa, per Juliette.—Nostres figurins.

La esgrima.—En l'antigor.—Actualment.

Aném a dedicar una mica la nostra atenció al sport cavalleresch-aristocrátich de la esgrima, l'art de jugar y manejar la espasa, sabre y altres armes blanques, ja sia per l'atach ó la defensa personal.

Es la esgrima, com es sapigut, lo més primitiu dels sports, ja que per les seves especials condicions, encara que no avuy día, en altres temps era absolutament indispensable a la vida, per la necessitat de defensarse y atacar per a procurarse'ls objectes més necessaris als distints ordres de la vida; y així veyém com l'home primitiu se serveix ja de

destrals de pedra y més endavant de bastons, punyals y altres objectes.

Cap als sigles XV y XVI la seguretat personal, conseqüencia de la especial manera de viure dels nostres passats, les continues guerres d'altra part y les diferents aplicacions fan que constitueca la base y principal component de la educació de la joventut; y posada la esgrima en aquest punt y estudiantse ja lo joch més ventatjós, portá axó'l establiment de principis fixos y generals que devían fer d'aquest joch un art especial: LA ESGRIMA. Practicada en un principi pels grechs y romans ab llurs armes curtes, en la época a que'ns referim es a Espanya ahon trovém lo principal moviment d'esgrima ab l'adopció de les tiçones y espases d'aquell temps. Després França, que ha seguit sempre ab inteligencia tots los moviments iniciats en altres paisos l'eleva a la categoria de «noble ciencia».

Al sigle XVII la força muscular y la equitació representavan lo principal paper en la esgrima, ja que l'ús dels pesats «mandobles» feya molt difícil

LA IL·LUSTRACIÓ LLEVANTINA

ANY II.

BARCELONA, 17 DE MAIG DE 1901.

NÚM. 14.

EN FRANCISCO PI Y MARGALL

PRESIDENT ACTUAL DELS JOCS FLORALS.

CRONICA DE CATALUNYA

LA Festa dels Jochs Florals d'enguany se celebrà'l primer diumenge de aquest mes ab la solemnitat de totes les anyades: la gran sala de la Llotja s'omplena de gom a gom y l'entusiasme de la concurrència fou lo de cada any. Presidia'l Consistori, com saben nostres llegidors, lo venerable capítost del federalisme espanyol don Francesch Pi y Margall, allunyat molts anys de la terra pels quefers de la política y de son despatx de advocat. S'esperava ab espectació'l discurs del senyor Pi, donchs ab ell devia marcarse la tendència del federalisme davant del moviment autonomista català; podia ésser a la vegada que un toch de aliança contra l'enemich comú, lo centralisme, una prova plena de la legalitat del moviment particularista de Catalunya, condemnat pels poca-soltes de la política centralista per antipatriòtich y atentatori a la unitat d'Espanya. Lo discurs del senyor Pi y Margall, acceptat com a gubernamental pels enemichs més coratjosos de les noves idees y aplaudit ab entusiasme pels concurrents a la festa de la gaya ciencia, demostrá que la idea autonomista té'l dret de fer sentir sa veu profética a la claror del día, a plena llum, ab llegítimes as-

ARRIVADA DEL PRESIDENT DELS JOCHS FLORALS.

ASPECTE DE LA RONDA DE SANT ANTONI.

piracions de propagarse y véncer, juntant ab llaços fortíssims, lo día de son triomf, a totes les regions espanyoles, y potser a totes les ibériques, per aspirar en sigles veniders a la federació de les races y dels pobles d'un origen comú.

Cech ó mal intencional té d'ésser qui aixís no ho veja: mes en lo camí de tota idea nova se trovan obstacles de tota mena. Lo constituit y vivent no cau y mor a toch de trompeta com les muralles de Gericó; les gestacions son llargues, los interessos creats son forts; los enemichs lluytan ab la desesperació del que defensa sa casa y son jornal y la victoria deu confiarse als dos amichs més poderosos de la rahó y la veritat; lo temps y la constancia.

Altrament, la Festa dels Jochs Florals va tenint cada anyada més importancia política que literaria. Los concurrents comen-

I'ELS VOLTS DE LA RONDA LO DIA 1.º DE MAIG

tan més lo discurs del President ó'ls successos ocorreguts, que la bondat dels treballs premiats. Los d'aquest any, pel que pot apreciarse d'una audició en lloch de tan dolentes condicions acústiques com lo Saló de la Llotja, no demostren pas cap avenç en la literatura catalana; composicions més ó menys correctes, més ó menys conceptuoses, més cap de tan enlayrada que puga assenyalar la festa d'enguany com una solemnitat literaria. *Lo Comte Garí*, d'En Anicet Pagés de Puig, y *Les fonts del Llobregat*, d'En Antoni Bori y Fontestà, son, a nostre entendre, les millors composicions premiades. Quan se publiqui'l volum d'enguany, será ocasió de parlarne més extensament y de ratificar ó rectificar lo criteri.

L'estat anormal en que altra vegada's trova Barcelona no'ns permet entrar en relacions de fets que prou han contat los dia-

LOS SUSTITUTS DELS TRANVÍES.

ris: donchs de ferho, los comentarfam, y de comentarlos a reliscar no hi va gayre diferencia.

L'altre succés artístich de la quinzena es lo pas per Barcelona de la Orquesta Filarmónica de Berlín: no he pogut sentir-la, aclaparat encara per llarga dolencia que'm priva d'anar als teatres: per la metexa rahó no puch parlar d'*Els encarrilats*, drama d'En Torrendell, estrenat ab molt éxit per la companyia d'En Borrás.

La meva pobra opinió no hi afegiria ni un gra al entusiasme delirant que segons contan los afortunats concurrents als concerts de Novetats, produhí la Orquesta Filarmónica, ni ma defensa serviria de gayre al autor d'*Els encarrilats*, combatut

ALCALDES CATALANS SOSPESOS

N'IGNACI DE LOYOLA MARCH Y BATLLÉS,
Ex Alcalde de Manresa.

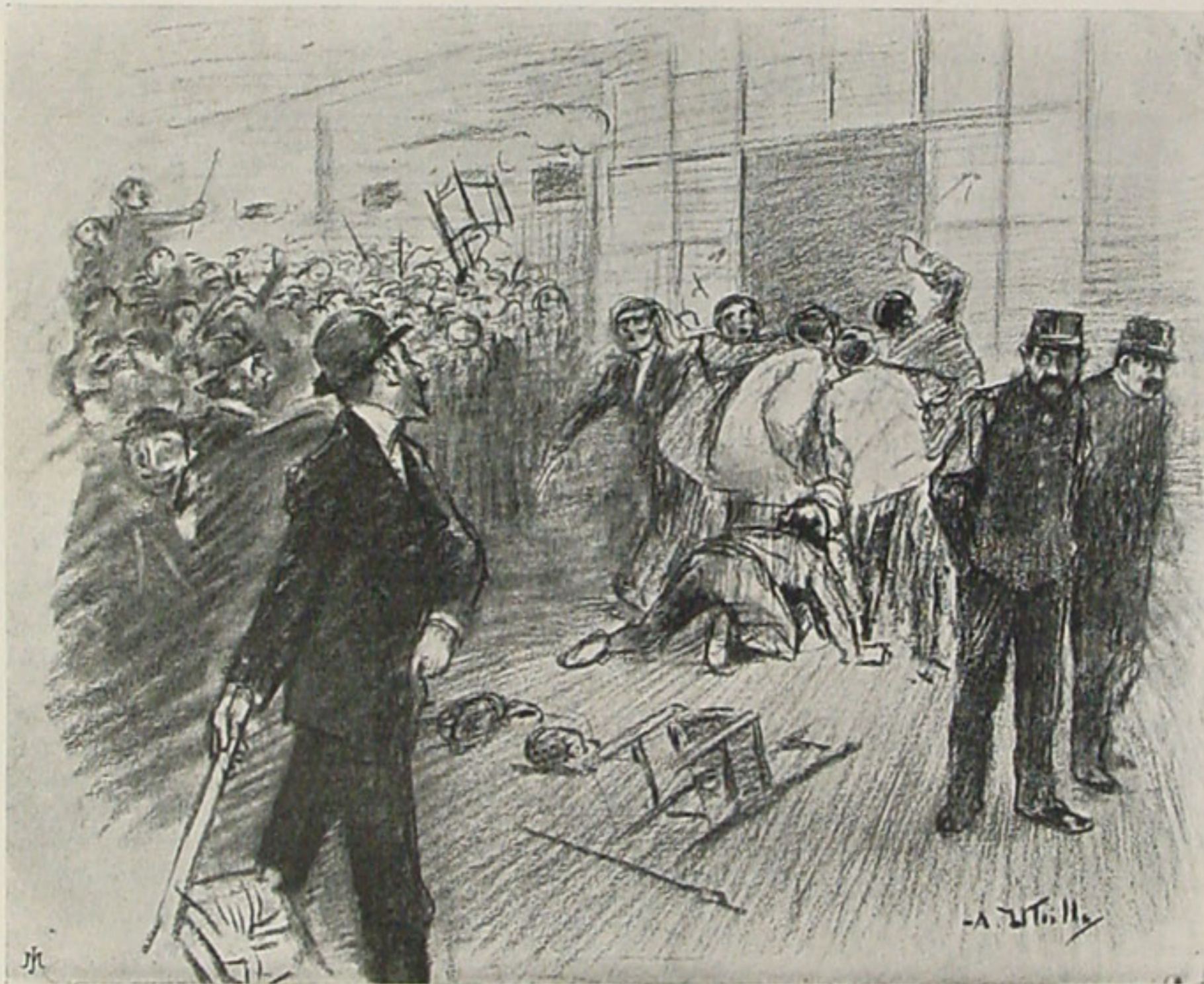

EN SALVADOR JANER Y QUINTÁ,
Ex Alcalde de Sant Feliu de Guixols.

EN JOSEPH CARDONA Y LLOHIZ,
Ex Alcalde de Berga.

MEETINGS ELECTORALS

LO PRIMER DEL NOU RETIRO. (*Apuntació del natural per A. UTRILLO.*)

pels qui veuen en lo drama la xurriacada á tota una organisa-
ció que se'n va després d'haver estat la desgracia del Estat Es-
panyol.

* * *

Lo dia 2 del corrent va tenir lloch en lo Saló Parés la inau-
guració de la exposició íntima de art olotí, organisa-
da per la secció de Bellas Arts del Institut Olotí, primera de les que pen-
sa organisar cada any en aquesta ciutat aquell estol de artistes
y literats.

Atentment invitats per la Junta d'aquell Institut varem visi-
tar lo centre de cultura artística barcelonina, ahon estava ins-
talada la Exposició y poguerem esplayarnos contemplant aquell
bé de Deu de notes, dibuxos y quadros tan de casa, deguts
als senyors Berga y Boix, Berga y Boada, Devesa, Domenge,
Estorch, Gelabert y Vayreda.

¿Quin fill de Olot, qui dels que han recorregut alguna vega-
da aquells camps de fajol que voltan la celebrada vila ó haja
trescat per les muntanyes del seu entorn no ha correbut al Saló
Parés al enterarse de aquesta manifestació artística olotina?

Satisfets poden estar del éxit obtingut ab aquesta primera
tentativa, ja que han estat nombroses les felicitacions rebudes
y molts los treballs que portaven lo rótul de «adquirits».

Rebin també la nostra, encara que modesta, y fins á un al-
tre any.

* * *

A Figueres y á Lleyda s'han celebrat ab gran lluhiment les
respectives Festes Majors ab totes les acostumades solemnitats
y ab bon aplech de forasters. Lo Congrès agrícola de la capital
de l'Ampurdá fou importantíssim, tractantse en ell qüestions
vitals per á l'agricultura catalana. Mentres lo Congrès celebrava
una de les sessions més profitoses, tenia lloch una *corrida* de
toros. Lo governador de la provincia, representant del Poder
Central, arribá aquell dia á Figueres, y com es del cas, preferí
assistir á la *Plaza* més aviat que al Congrès agrícola.

Los congressistes trovaren que no'ls feu cap falta lo senyor
Governador civil.

* * *

Se ha anat generalisant, afortunadament, per tot Catalunya,
la campanya anti-caciquista y contra'l *cunerisme*. L'exemple de
Barcelona ha tingut ressó per tot y bé pot dirse que ha arribat
lo dia de les reivindicacions. Les trampes y males arts de la
desmoralisació política, podran aturar un, dos anys la empenta
dels bons patricis, més no la victoria.

Aixís sia.

FERRÁN AGULLÓ Y VIDAL

LA PRESIDENCIA DEL MEETING DEL NOU RETIRO

EN ZULUETA. EN FARGAS. EN PELLA Y FORGAS. EN ROBERT. EN RUSIÑOL. EN TORRES. EN GIRONA.

LO COMTE GARI

POESÍA GUANYADORA DE LA FLOR NATURAL EN LOS JOCHS FLORALS D'ENGUANY (1)

LES dos germanes conversan
al bell racó del jardí:
si l'una sembla una rosa
l'altra sembla un gessamí.
L'una diu:—¡Si'l coneguesses
al meu bon comte Garí!—
L'altra respón:—¡Deu t'ampare
y't donga més sort que á mí!—
Se senten fortes petjades
part enfora del jardí:

lo comte truca á la rexa
ab la creu del espasí.
—Deu te quart, ma dolça vida.
—Ben vingut, mon paladí.—
A la má qu'ella li allarga
ell li fá un petó molt fi.
—¡Quán me pendréu per esposa
lo meu bon comte Garí!
—Quan tu vulgas, jo te ho juro,
si al meu castell vols vení.—

Tot plegat un crit d'augunia
retruny per tot lo jardí:
—¡No'l cregas, germana meva,
que també me ho jurá á mí!—
.....
Ell se n'ha anat á la guerra;
ningú n'ha sabut la fi.
Per ell pregan dos germanes
al convent de Sant Martí.

ANICET DE PAGÉS Y DE PUIG

(1) No som nosaltres los primers de publicarla. Ha vist la llum en altra publicació de Madrid.

LES ÓPERES DEL MESTRE GINER

DON LLUÍS CEBRIAN,
AUTOR DEL LLIBRET «SAGUNTO».

DON AUGUST DANVILA,
AUTOR DEL LLIBRE «EL SOÑADOR».

IMPOSSIBLE es donar idea del entusiasme que les óperes estrenades en lo teatre Principal de aquesta bonica ciutat del Turia, han produït entre'ls compatricis del aplaudit y afortunat mestre.

La idea del senyor Sánchez Torralba de posar en escena aquestes quatre óperes espanyoles, va ser ben acullida des de un principi per tots los elements ilustrats de Valencia, y al projecte se adheriren les més importants societats artístiques y literaries, es a dir, tot lo que representa cultura y progrés de la nostra ciutat. Va inaugurar-se la temporada lo día 7

d'abril prop passat, y cada nit lo teatre s'ha vist curullat d'una entusiasma y escullida concurrència que aplaudía y celebrava cada un dels estrenos, y no's cansava de tornar a escoltar la música seria, inspirada y hermosament concebuda per lo mestre valencià.

El soñador, El fantasma, Morel y ¡Sagunto! son quatre obres que honran als seus respectius autors y que posan en lloch preeminent a la ciutat de Valencia, puix ha demostrat aquesta, que sab apreciar lo mérit dels seus fills y, sobre tot, que sab fer justicia.

Los intérpretes de les obres han estat també objecte dels aplaudiments del públich per la acertada interpretació que han sapigut donar als respectius personatges.

DON SALVADOR GINER,
AUTOR DE LA MÚSICA Y DEL LLIBRE «EL FANTASMA».

No podém en aquest lloch fer un estudi detingut de les esmentades obres, ni fer crítica de la música que ha escrit lo senyor Giner; tant los senyors Cebrian, Chocomeli y Danvila, com lo mestre compositor y autor del libret *El fantasma*, son mereixedors dels aplausos que se'ls hi han tributat, encara que en llurs obres puga trovarhi quelcóm de deficient la crítica imparcial y reposada. Aquesta circumstancia no minva pas llur mérit.

Ultimament lo día 7 del actual va tenir lloch una representació en honor del mestre Giner, vetllada que fou de veritable gloria per a Valencia, y particularment, per a l'afortunat autor de la música, puix los aplausos y ovacions al senyor Giner foren tants, generals y espontanis,

DON ANTONI CHOCOMELI,
AUTOR DEL LLIBRET «MOREL».

que bé pot dir-se que may cap artista se havia vist tan festejat pels seus propis compatricis.

Enviém des de les columnes de LA ILUSTRACIÓ LLEVANTINA, la nostra més germanívola felicitació als nostres ilustrats compatricis, y doném la enhorabona a la ciutat de Valencia, ara com en altres temps, breçol del art, planter de veritables artistes.

M. V.

Valencia, maig de 1901.

Rebí la nostra més entusiasta felicitació lo celebrat mestre senyor Giner y rebí al meteix temps les més espressives gracies per l'obsequi que'ns ha fet de una de ses més inspirades composicions musicals, la que podrán celebrar, ab lo proxím número de la LA ILUSTRACIÓ LLEVANTINA, los nostres benvolguts abonats.—(N. de la R.)

SENYOR SÁNCHEZ TORRALBA,
MESTRE DIRECTOR Y EMPRESSARI.

EN ANICET DE PAGÈS Y DE PUIG,
AUTOR DE LA POESIA GUANYADORA DE LA FLOR NATURAL. (Fot. de Napoleon.)

LOS JOCHS FLORALS DE BARCELONA

Lo día 5 del corrent mes de maig va celebrarse en l'hermós saló de contractacions de Llotja, la festa de les lletres catalanes, XLIII de sa restauració.

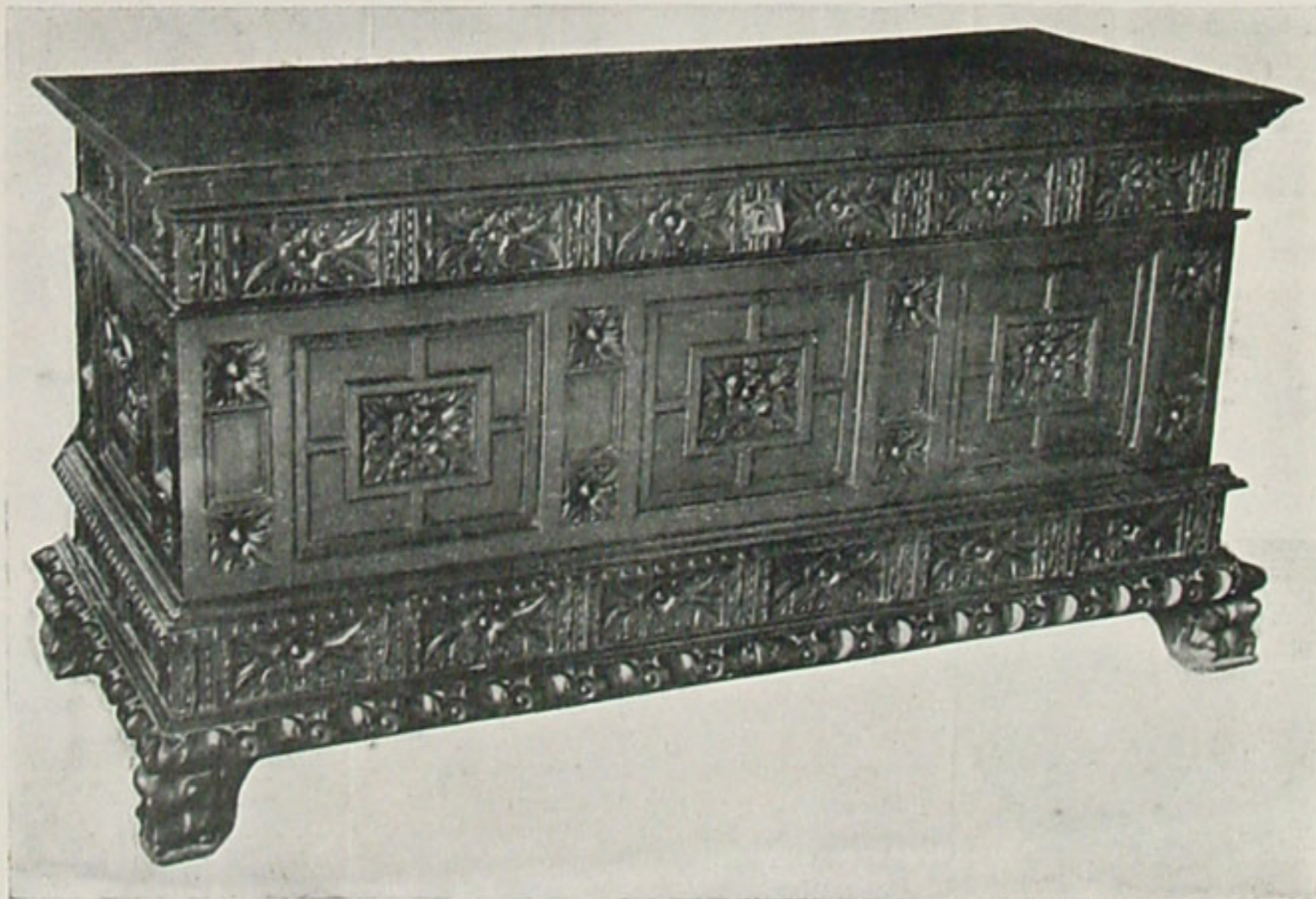
Brillant y atractiva va resultar la festa d'enguany, produhint, com sempre, molta espectació los tres punts culminants de la metexa: lo discurs presidencial, lo nom del guanyador de la Flor Natural y la proclamació del de la Reyna de la festa.

Del hermós discurs del President del Consistori, En Francesch Pi y Margall, que llegí ab molta perfecció lo senyor Vallés y Ribot, y que fou rebut ab grans aplaudiments, ne copiém alguns paragrafs á continuació.

Ocupá lo silló presidencial, entre les aclamacions del públich y als acorts de la marxa del Rey Joan II, executada per la Banda Municipal, la elegantíssima y distingida senyora donya Pilar de Sarriera, marquesa de Puerto Nuevo, elegida per lo celebrat poeta y Mestre en Gay Saber, En Francesch Matheu, delegat per l'autor de la poesia guanyadora de la Flor Natural que no pogué assistir á la festa, resultant ser En Anicet de Pagés y de Puig, també Mestre en Gay Saber.

Entre'ls noms dels autors llorejats hi trovém los dels senyors Omar, Palau, Bori, Rahola, Busquets, Rocamora y Fuentes y'l de la senyora Moncerdá de Maciá, qui obtingué un accésit á la Flor Natural y altre á la Viola d'or y argent.

En Bonaventura Bassegoda va cloure la festa, llegint lo discurs de gracies d'En Emili Vilanova, mantenedor d'enguany, que resultá una joia literaria.

CAXA DEL SIGLE XIII, AHON SE GUARDAN LOS DOCUMENTS DELS JOCHS FLORALS

GERMANOR CATALANO-PROVENÇAL

VI

LLUIS ROUMIEUX

LLUIS ROUMIEUX.

del Llenguadoc y altres en l'idioma que compongué en Mistral en son *Tresor dou felibrige*.

Lluís Roumieux es lo qui ab més exactitut compleix lo precepte de la cançó dels felibres.

Siau tout d'ami, siau tout de fraire,
siau li gai cantaire dou país;

la fecunditat y l'alegría son les qualitats d'aquest poeta.

Es, ademés, un dels qui més esteses relacions mantingué ab la gent de nostra terra. Havía estat vice-cònsul d'Espanya á Nimes y tenía una filla casada á Barcelona; era comendador del ordre d'Isabel la Católica y cavaller de la de Carles III.

Ses principals amistats foren: En Balaguer, á qui conegué en la emigració; En Eudalt Canibell, avuy de la Biblioteca Arús; En Valentí Almirall, erudit viatger y escriptor barceloní; En Tomás Padró, dibuxant, y En López, l'editor. S'afermaren aquestes relacions en ses nombroses vingudes á Barcelona, en que s'adquirí moltes simpaties per son caràcter atrayent. Se posá de relleu la

UN dels aspectes en que més simpátich se presenta'l Felibrige es en sa missió entre'l poble.

Per á fer compendre á n'aquest la importancia del moviment literari, iniciat y conduhit per uns quants entusiastes; per á ferli acceptar la neteja que de la parla de la terra havían portat á cap, trovantse ensutzada per nombrosos barbarismes procedents del francés; per á fixar una mica sa atenció's necessitan intermediaris, hòmens de verdader talent, conexedors del esperit popular y assadollats de les doctrines regionalistes.

La por de ferse incomprendibles al poble havía allunyat del felibrige als «patoisants», qui, acceptant tots los barbarismes introduhits, tan sols sían acceptables per l'us, contribuiren á retardar l'obra dels felibres.

A les capes baixes de la població, públich exigent y difícil de conquesta, calfa enrahonarlshi en broma, ab to rialler; com prenentho axis, Roumanille escriu en prosa per á no elevarse tant y Aquiles Mir sembla que jugui ab ses poestes, mig en «patolés», mig en francés; però qui més lluny ha anat en aquest camí es Roumieux, que'ls hi parla unes vegades en lo dialecte

DIBUIX ENVIAT PER TOMÁS PADRÓ AL POETA ROUMIEUX,
AB MOTIU DEL CASAMENT DE SA FILLA ANAIS.

consideració dels qui'l voltavan quan tingué la desgracia de veure morir á Barcelona una filla seva, coneguda per sa extraordinaria bellesa y per alguns versos provençals. Lo dia del enterro, encar que en terra estranya, sentí l'escalf de cors simpátichs que compartían sa pena. Va fer constar sa admiració, son agrahiment en les sentides paraules que digué sobre la tomba.

La vivor de sa inteligencia, la justesa de son esperit observador, la fecunditat de sa imaginació meridional no perdían ocasió per á manifestarse. No passava cap acontexement felic entre'ls seus amichs que no'l fixés en deliciosos versos, no hi havia naxement, casament ó bateig, als que no endrecés inspirada poesia. Devegades, impensadament, començava á recitar. Era una improvisació que sos amichs recullfan. Moltes de ses composicions s'han estés axis.

La seva afició al cant y sobre tot als cants humorístichs, en que tan abundosa es la poesia popular provençal, era extraordinaria.

LOUIS ROVMIEUX.

Felibre Majoruu. Mestre en Gai Sabé

Muint-pelié (VILLA DI FELIBRE)

TARJETA Y ESCUT DE ROUMIEUX.

Un dia, tenint a Nimes hostatjats alguns amichs de Catalunya, los acompanyà després de sopar a un teatre ó casa d'amich y en sortint, a altes hores de la nit, se posà a cantar pels carrers, ben poch iluminats per cert; li respongueren los catalans ab poesies d'En Clavé, aleshores ja vulgarisades, y semblaren competir los dos chors de les regions germanes.

Al abocar a una via de gran circulació, en que'ls fanals abundaven, un *sergent-de-ville* los hi preguntà perque cantavan d'aquella manera.

—*Pardon, nous ne savons pas faire mieux.* Dispensi, no'n sabém més, digué Roumieux immediatament. Lo municipal va riure, y reconexent al mestre y demés companys, los saludà, demanantlos per favor que no cridessen... que'l comprometfan.

Es també En Roumieux fervent entusiassta d'un teatre provençal, y per axó, fervent admirador de la prodigiosa crexença del català. Responen a aquest desig dels felibres per acabar de popularisar la idea meridional les tentatives d'Aubanel y alguns altres. Lo jurat calificador dels Jochs Florals de Santa Agna, verificats en agost de 1862, donà a Roumieux la flor del magraner per sa comedia *Quau vòu pendre dos lèbre à la fes n'en pren gès*, que satisfeya admirablement la necessitat sentida y meresqué la frase d'En Mistral: «Fa molt temps que'l teatre provençal no ha produhit res de tan hermós com aquesta comedia.» També té *La Biosco*, comedia de costums.

Quan los pagesos diuen:

—*Zoul... Lou maset!*

y's posan a cantar en chor *Lou maset de mestre Roumieux*, la cara somrisenta del mestre, plena de *bonhomie*, sembla surar per

Ouste vas?

*A mió ami E. Pouitell Abastornas, que
vau en la mara sam promé d'ab.*

*Quand, quittant les autis espris,
Un petit angelot s'arale sur la terre
Se demande sempre: « Ouste vas?...
Laisse ton Paradis por este monde, ai! las!...*

*Pauvre! quante es d'aveu ton espris?
Ignore, douce qu'ieu tout es l'ignus, m'isio,
L'agrasse, amarece, estromus?*

Pecchie! Digue douce vers, f'arie avo l'ou?...»

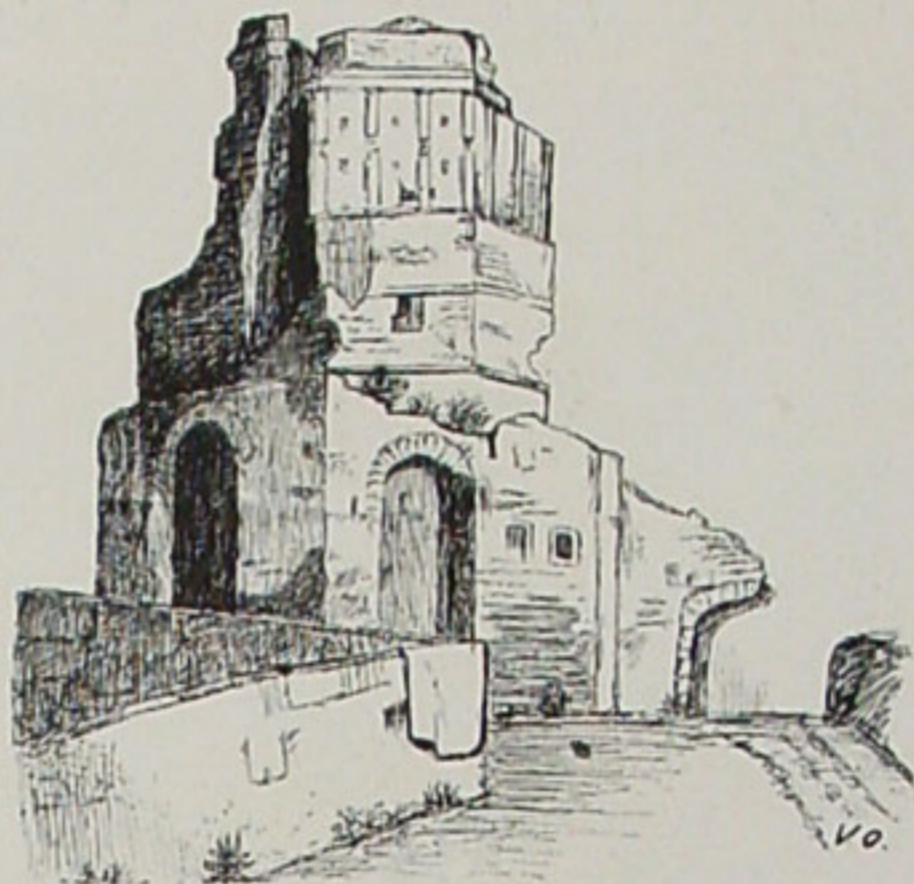
*Mai les aistain s'agafe au tète de sa maine
E, se f'oufant d'eu malaste b'omaria,
N'ou carosse la nèn e n'ou bèn lou sach pur,*

*E, se poude' parla elaja, l'oucuras d'iraj,
(Dus un d'ous e gracios savarera:
« Mau-grat tout, a mi g'ist d'oua lu bèn! »*

Roumieux

*Barilome, lou 19 de Mars de 1890, lou biu jour de
Sant-Jovè.*

AUTÓGRAF DE UNA POESIA INÉDITA.

LA TORRE MAGNO, QUE FIGURA EN EL SAGELL DE ROUMIEUX.

sobre de les testes escalfades, reflexant satisfacció íntima. La seva fesomia de miop no's pot esborrar de la imaginació dels provençals, l'han recordada massa al llegir la seva *Jarjaiado* ó'ls *Conte*, en que s'equilibra la nota de sentiment ab la pintura del caràcter meridional, armonisantho tot un humorisme de bon gust, que casi sempre predomina.

Descrigué admirablement sa vinguda junt ab En Bonaparte Wyse, En Meyer y En Mistral, com a representants dels felibres, als Jochs Florals de Barcelona en 1868, en *Li felibre en Catalogno*, en que repassa ab fruició les peripecies del viatge, les aclamacions a Figueres, Girona, Sabadell, Tarrassa y La Bisbal, la anada a Montserrat y la memorable festa dels Jochs en que fraternisaren França y Provença ab Catalunya y Espanya.

La Jarjaiado, aventures d'un bastaix de Tarascó a través del cel, lo purgatori y l'infern; *La Rampelado*, que conté unas 150 composicions en vers; *Uno brassado de quattrin*, un braçat de poesies; *Li Noco de Guingoï*, *Lou Bouquet Nouvianu* y *Vaqui Théodor*, pertanyents al género nupcial; *Bouquet de Feste*, ramellet de festes; *Felibre e ratatet*, humorisme sobre'l felibrige; *Costo-Bello*, *Conte prouvençau* y *Couquiho d'en Roumieux*, totes molt conegudes y alabades, sobre tot la primera, en que pren tons de Dante provençal ab tot y'l caràcter rialler, y es tinguda per son obra mestra.

Roumieux se considerá com a representant del Llenguadoc dintre del felibrige; contribuí a donar importancia a n'aquell col·laborant a la creació de l'*Escolo de la Miougrano* a Nimes, de qual ciutat havia pres la Torre Magna y la porta romana com a divisa, ajuntanthi'l lema:

*Chasque auceu trovo son nis beu
(Cada aucell trova son niu bell).*

Morí a Marsella en 13 de juny de 1894, havent nascut en 26 de mars de 1829 a Nimes. Conservá sempre la igualtat de caràcter, la fecunditat y l'alegría, malgrat los sotsats cambis de sa fortuna, donchs de propietari y comerciant baxá fins a corrector de proves d'imprenta y després torná a axecarse a càrrechs y honors que de totes parts ab justicia l'hi conferían.

VÍCTOR OLIVA

Vilanova.

LES FIRES DE SANTA CREU A FIGUERES

NOVA CASA DE LA CAMBRA AGRÍCOLA DEL EMPURDÀ.

La capital del alt Empurdà celebra anualment, entre altres, les tan renombrades fires de Santa Creu, en los primers dies del mes de maig. Les d'enguany han tingut molta importància per efectuar-se en dita localitat lo quart Congrés Agrícola Català, que la Federació de les Associacions Agrícoles de Catalunya celebra cada any.

La fira, a causa de la epidèmia regnant entre'l bestiar de la comarca y per les disposicions governatives prohibint la celebració de mercats, ha estat d'escassa importància, al revés dels festeigs, que aquest any han estat molts y lluhits.

La inauguració del nou edifici per á la Cambra Agrícola del Empurdà fou un acte brillant, al qual assistiren les autoritats locals, pronunciant eloqüents discursos los dignes Alcalde y president de la Cambra.

Creyém, al donar gran extensió á lo referent al Congrés Agrícola, fer un gran bé á nostra aymada Catalunya; actes com aquest demostran la gran força que tenim y lo molt que's pot esperar de nosaltres.

La sessió inaugural fou presidida per lo senyor marquès de Camps y'l senyor Alcalde. Se col·locaren en l'escenari del teatre representacions del Ajuntament, Autoritats militars y civils y delegats dels Sindicats Agrícoles de Catalunya.

Lo senyor Alcalde pronunciá un brillant discurs, saludant als congressistes y oferintlis la ciutat. «Figueres, digué, se considera molt honorada de haver estat escullida per á celebrar lo present acte, y ha fet los possibles per acullir, com millor ha pogut, als il·lustrats forasters que han vingut á honorarla.»

Entre eloqüents párrafos considerá ja terminada sa missió y se despedí dels congressistes, desitjantlos bon acert en llurs deliberacions. Les Autoritats totes se retiraren després de aquest discurs.

Ocupá la Presidència lo senyor Marquès de Camps, vice-president de la Federació, per malaltia del senyor Zulueta.

Lo President saludá á tots los presents y llegí telegrams del senyor Zulueta, de la Diputació provincial y del senyor de la Viesca. S'acordá contestarlis y enviar un altre telegrama de respecte al Ministre d'Agricultura.

S'acordá també un vot unaním de ratificació á les conclusions de Lleyda.

Començá la esplanació del qüestionari per lo quart tema. La cria de bestiar del Empurdà.

Consumí'l torn lo ponent senyor Arderius, distingit veterinari de Figueres. Ab eloqüents frases explicá la evolució de les cries y especialisá les races. Dedicá algunes paraules á la epidèmia actual: glosopeda, censurant les disposicions governatives sobre'l particular.

Un concurrent feu algunes observacions sobre la consanguinitat com a causa de la degeneració.

Lo segon tema del Congrés (1.º del qüestionari) estigué á càrrech del ponent senyor Raventós, agricultor de fama del Panadés. En brillants párrafos descrigué la elaboració dels vins negres y blancs y les eynes més usades ab éxit. Explicá també lo «coupage».

Los senyors Abella, Aguilera, Vergés y Zarazate s'extengueren en consideracions sobre'l tema, fent importants rahonaments sobre la elaboració dels vins.

Lo tercer tema: Crisi agrícola.

Don March Mir, persona conegudíssima en l'art agrícola, feu una brillant peroració sobre'l tema, y atribuhint l'actual crisi víncola á la crisi general espanyola que s'está sufrint. Llegí lo manifest ó missatge de la Federació Agrícola, obra del senyor Zulueta, y apoyá totes ses conclusions.

Quart tema: Irrigació de terres.

Se llegí un eloqüent treball de don Fulgenci de Vila, de Castelló.

Quint tema:

Don Joseph Anglada llegí lo seu treball, demostrant ab datos estadístichs que Espanya es la nació que produeix més oli y la que n'obté menys rendiments. Feu oportunes observacions respecte á la elaboració y clarificació dels olis.

Lo senyor Coderchs llegeix una ben escrita memoria respecte á la clarificació.

Lo sisé tema: consum lo torn lo senyor Vidal.

Feu una resenya general de la formació de la naturalesa y un bonich estudi de les llevors de l'alsina surera y dels seus productes. Senyalá los enemichs y malalties de les sureres y'ls llurs remeys.

Lo senyer Vergés digué que creya poder destruir los corchs de les sureres per medi de corrents eléctriques.

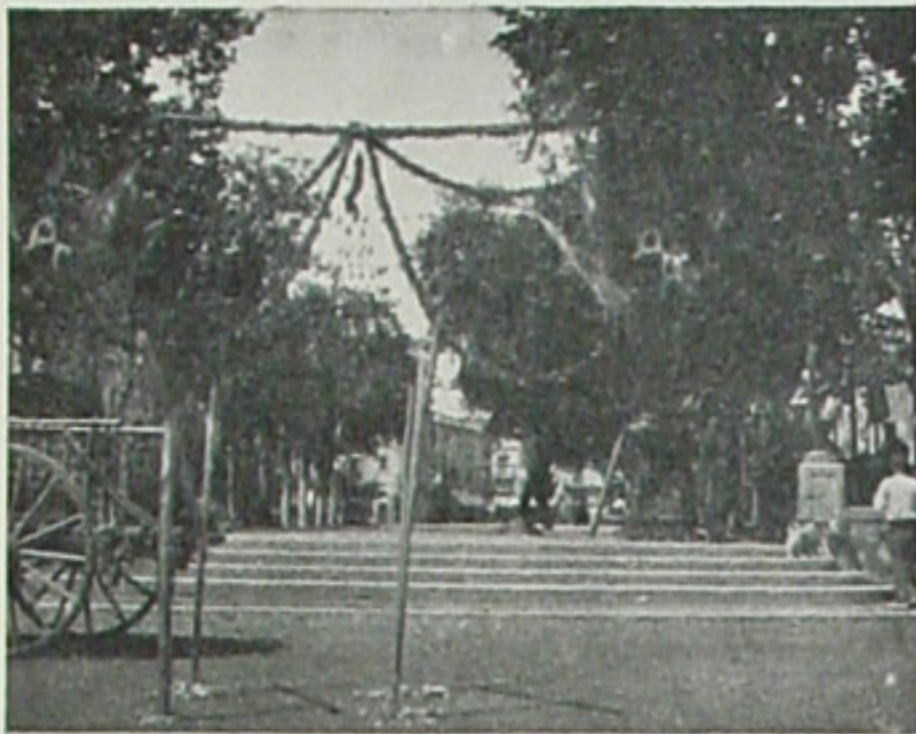
Lo senyor Vidal llegí atinades conclusions.

Lo senyor marquès de Camps tancá'l Congrés, felicitantse del éxit que ha tingut y participá que les conclusions se farán públiques més endavant.

LA MÚSICA MILITAR DIRIGINTSE AL LOCAL

DE LA CAMBRA PER LA SEVA INAUGURACIÓ.

PASSEIG DE FIGUERES.

Saludà al senyor Creus, elegit president de la Federació Agrícola, en substitució del senyor Zulueta. Declarà que'l vinent Congrés se celebrarà a Palma.

Estigueren representats en lo Congrés los periòdichs *El Liberal* y *La Correspondencia de Espanya*, de Madrid; *La Veu de Catalunya*, *La Publicidad*, *LA ILUSTRACIÓ LLEVANTINA* y altres que sentim no recordar, de Barcelona, y *La Lucha* y *El Correo de la tarde*, de Girona, y altres periòdichs locals.

Lo dia 6 se celebrà en lo teatre Principal un apat en obsequi als congressistes, al que fou invitada també la premsa ja esmentada.

Al final del esplèndid menú, brindaren los senyors Carreres, Aguilar, Ráfols, Vives, Jordi, Puig, president de la Cambra, y marquès de Camps, president del Congrés. Va terminar l'acte, que fou amenisat per una banda militar, ab vives a Espanya, a Catalunya y a Figueres, donats per lo general de la plaça de Sant Fernando.

En la metexa nit se celebrà en dit teatre un ball de gala, en extrém concorregut, en honor als congressistes.

Les carreres de bicicletes, lo Certamen de tir Nacional y'l Concurs escolar foren los festeigs més concorreguts y admirats, especialment aquest ultim, cosa nova en Espanya, ahon s'arrelan poch les coses bones y s'aprenen tan aviat les dolentes.

Creyem convenient detenirnos a ressenyar aquest ultim festeig, per la importancia que té en si y per lo que significa.

Baix la presidencia del senyor Alcalde y del Inspector de Primera Ensenyança de la provincia, se verificà, ab un teatre plenissim, lo concurs escolar y especial per als senyors Mestres.

Lo senyor Secretari don Lluís María Jordi, llegí la Memoria. En brillants parafos se plangué de la poca abundancia de actes com lo present.

Felicità al Ajuntament per haverlo organisat y als senyors Mestres que hi han pres part.

Dels 16 treballs presentats per los senyors Mestres ha obtingut lo primer premi, lo del lema «Sin cultura...», qual autor resultà ésser don Joseph Dalmau y Carles, de Girona.

Se concediren altres dos premis y quatre mencions honorífiques.

Feu constar lo denigrant exemple de

que oficialment no s'haja donat cap premi pel present concurs.

En mig d'atronadors aplausos terminà son discurs lo senyor Secretari.

Lo senyor Dalmau, qui ha obtingut lo primer premi, llegí son treball.

L'espai limitat de que podém disposá'ns priva d'extractar com voldríam lo preuat treball del senyor Dalmau, y d'encomiarlo com mereix. Son autor se mostra pessimista y pinta lo trist estat del magisteri espanyol. Dona consells molt atinats per a la ensenyança, y demostra que la escola té d'ésser l'eyna per a la regeneració espanyola. Grans aplausos premiaren lo seu extens treball.

La nena Paquita Pérez, llegí les contestacions al qüestionari especial per a nenes.

Se repartiren diplomes als nens y nenes de quasi tots los collegis del partit.

Als nens y nenes més distingits lis donaren premis especials, consistents als primers en màquines de retratar, capses de compassos, etc., y a les nenes, robes per a vestits y necessers.

Terminà l'acte ab un ben escrit discurs del Inspector de Primera Ensenyança. Saludà a Figueres y després de brillants parafos, digué que s'han de fer cervells-fàbriques y no cervells-magatzems, y que la escola té de educar més que no pas ensenyar.

Alabá'l present acte y a la comissió de festeigs que l'organisà.

Se terminà l'acte en mig d'atronadors aplausos del públich.

Una observació tenim de fer: sols *LA ILUSTRACIÓ LLEVANTINA* va ésser representada en aquell acte de cultura. La única, en cambi, que no va assistir a «la corrida de toros».

A la tarde del dia 7, la comissió de festeigs va repartir als nens que al matí havian pres part en lo concurs, 800 brenars, regnant en lo poble dels menuts durant tota la tarde gran animació y alegria, corrent ab los gegants y la típica Berruga en lo velòdrom del Sport Figuerench.

Abans de acabar nostra tasca, devém mostrar nostre agrahiment a la Comissió de Festeigs y especialment al seu secretari don Lluís M.ª Jordi, per les deferencies que ha tingut envers aquesta publicació, que's complau en felicitarlo.

J. PUIG PUJADAS

Figueres, maig de 1901.

LA SORTIDA DE LA FESTA DELS JOCHS FLORALS DE BARCELONA.

NOSTRES GRAVATS

EN FRANCISCO PI Y MARGALL, PRESIDENT DELS JOCS FLORALS DE BARCELONA.

No hem de dir quí es. Les seves obres literàries y científiques, la seva llarga vida dedicada en gran part a la cosa pública, la seva conducta que's presenta com a model entre'ls polítics espanyols, fan que s'ha conegut de tothom. Fins los que tenen idees completament contraries a les seves, lo respectan. La seva vinguda a Barcelona ab motiu de la festa dels Jochs Florals, que ha presidit enguany, ha estat un seguit de demostracions de afecte entusiasta al *home honrat* com eridavan los qui segufan lo cotxe lo dia de sa arribada.

Nosaltres sentim grata satisfacció al donarli la benvinguda, y al honrar la nostra publicació ab lo seu retrato, fem vots per á que Deu li concedesca molts anys de vida per á treballar en bé de la terra que'l va veurer néixer, en bé de la seva patria, Catalunya.

ALCALDES CATALANS SOSPESOS

N'ignasi de Loyola March y Batllés, En Salvador Janer y Quintá y En Joseph Cardona y Llobiz, ex alcaldes respectivament de les poblacions de Berga, Sant Feliu de Guixols y Manresa, son avuy les víctimes que'l caciquisme ha inmolat en ares de les concupiscencies asqueroses de la política centralista.

«Cregui, estimat senyor, que me ha sorprés rebre tantes cartes y felicitacions de per tot arreu, ab motiu de la conducta observada per nosaltres davant del odió caciquisme. Me semblava la cosa més natural del món lo que havém fet, però ara m'ha passat á ser excepció lo que tindria d'ésser regla general.»

Així se expressava un de aquests senyors. A tant hem arribat. Per axó meteix, *per ser avuy una excepció lo que tindria d'ésser regla general*, LA IL·LUSTRACIÓ LLEVANTINA se sent honrada publicant en ses planes los retratos de aquests digníssims representants de llurs convehins que no han volgut ajupirse al jou dels qui en nostra terra té lo govern central.

L'actitut de aquests senyors, que no están pas afiliats a un meteix partit, puix entre ells n'hi há algú de republicá, però que senten per igual l'amor a la terra nativa y tenen ademés vergonya, ha de servir d'exemple a tots los catalans, ja que sols seguint aquesta conducta podém arribar a estirpar aquesta lepra del caciquisme, que de tal modo malmena y mata les vitals energies del nostre poble.

MEETINGS ELECTORALS

Nombrosos han estat los meetings celebrats en aquesta ciutat durant la última quinzena, sobressortint entre ells, los del Nou Retiro.

Aquests meetings, que tanta anomenada han tingut, junt ab altres assumptos que encara que molt distancies, s'ha pretengut en certs llocs ferlos anar de brasset, han sigut lo tema preferent de tots los que se ocupan de la cosa pública.

Nosaltres hem procurat recullir notes y apuntacions d'aquí y de allá per á poder donar una gráfica informació dels fets, notes que nostres abonats, sens dupte, apreciarán.

JOCHS FLORALS

No hem de fer una biografía ni del poeta catalá En Anicet de Pagés y de Puig, ni de la distingida y elegant senyora donya Pilar de Sarriera, marquesa de Puerto Nuevo, que ocupá'l trono de aquella festivitiat de la Gaya ciencia.

De sobres son coneguts lo talent y la inspiració del primer y la amabilitat y dolcesa de carácter de la senyora de Sarriera, per á que nosaltres ab nostra barroera ploma intentém posarlos de relleu.

La caixa del sigle XIII, que reproduhim, en la que's guardan los documents de la Institució dels Jochs Florals, es un ben conservat model y que guarda ab tot lo entusiasme l'il·lustrat tresorer de los Jochs Florals En Pelegrí Casades y Gramatxe, propietari de la metexa.

Es també una nota simpática la bonica postal commemorativa dels Jochs Florals d'enguany, obra del celebrat dibuxant En A. de Riquer, y que honra a la casa S. Durán y Bori, de aquésta, que la ha publicada.

Completém la informació de la festa ab la instantania presa al sortir de la sala de Llotja la distingida concurrencia allá aplegada, y en lo moment de aclamar al il·lustre President del Consistori.

LA ESTATUA DESCOVERTA A POMPEYA

Durant los darrers dies del ultim novembre, procedintse regularment les excavacions en terres de Barbatelli, comprades fa molts anys per lo Museu Nacional per 21.000 franchs, que comprén des de la porta de Herculanium fins a l'Anfiteatre, tot de sopte, dins d'un petit local anomenat *Fagus Augustus felix sub urbanus*, un obrer notá per entre les runes un tronch y un cap de bronze argentat. Cridá tot seguit al professor Orsi, director de les excavacions y a sa presencia va descobrirse una admirable estatua d'un metre y vint centímetres d'alta molt ben conservada y representant un jove.

Aquest jove es certament una escultura grega pertanyent al sigle V, abans de J. C.; recorda lo celebrat *Idol* descobert a Pesaro en 1530 que s'admira a la galeria dels *Uffizi* a Florencia.

La figura sembla d'un jove ideal; los ulls son d'una composició vitrificada y en conjunt molt elegant. Tot fa suposar que l'autor era un artista anterior de alguns anys a Phidias.

La figura té, en la mà dreta, un ornament de bronzo destinat a sostenir segurament alguna llum ó llantia. Los inteligents afirman que aquest jove es la més important de totes les escultures descobertes a Pompeya y als seus voltants fins als nostres dies.

Actualment lo ministre de Instrucció pública de Italia ha donat permís perque pugua ser admirada per lo poble.

Se evalúa la estatua en dos milions de franchs.

LO COMPTE LLEÓ TOLSTOI

Es necessari ferse cárrech que viu en un imperi, y que aquest es lo gran imperi de Russia, per á arribar a comprendre lo que representa entre los seus compatricis lo celebrat escriptor y distingit agricultor al propi temps, qual retrato publicuém avuy en nostres planes.

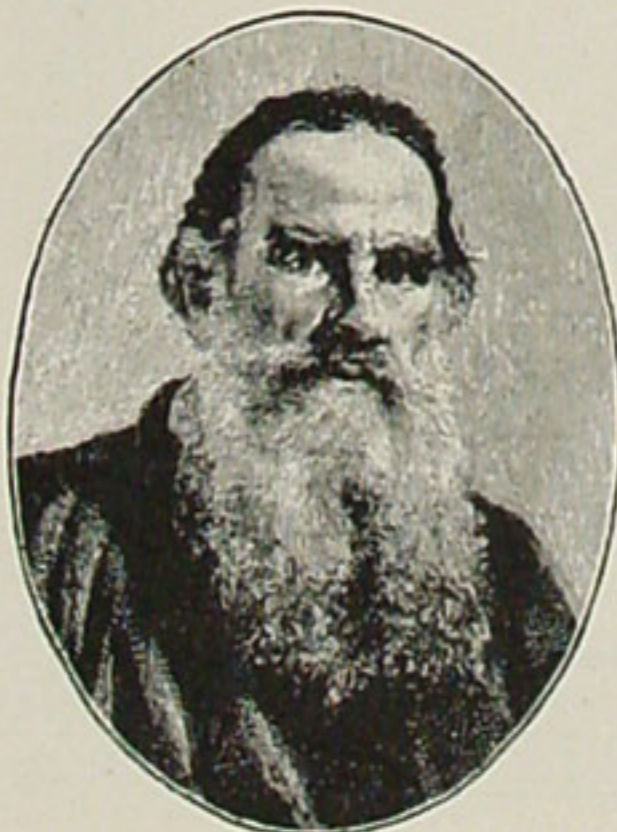
Lo gran autócrata de totes les Russies, aquell meteix sobirà que va portar la iniciativa del congrés de la pau celebrat a La Haya, avuy se ha posat davant per davant de aquest altre gran home rus, lo Comte Tolstoi. L'un té la força del seu immens poder, força avassalladora que tot ho arreballa; l'altre té'l poder de les idees, altra força potent que com més se vol deturar més empenya pren al esbotzar la resclosa.

Los fets últimament ocorreguts en aquelles llunyanes terres tenen per base les paraules de aquests dos hòmens, ¿quí guanyará a quí?

ESTATUA DESCOVERTA A POMPEYA.

(De nostre corresposnal Decio Graziotti.)

LO COMTE LLEÓ TOLSTOI.

REVISTA MENSUAL

PER À LES

SENYORES

PARÍS, 11 de maig de 1901.

JA aném entrant á la primavera, quin esclat d'alegría en nostre cor ab la vinguda del sol sempre bonich, y'ls milers de flors de totes menes que embauman l'ayre y'ns fan respirar delitosament, fentnos oblidar l'hivern que ha acabat de passar, y fentnos cambiar la vida de ciutat, de teatres, de recepcions y de festes, per la del camp, ab les carreres en primer lloch, los bonichs passeigs en cotxe y á peu, per á fruir les innombrables belleses del camp que sempre trovém més bonich després de passada la enutjosa hivernada.

Y ab la vinguda del temps rioler y la entrada del mes de les flors, venen les *toilettes* clares, fines, volátiles, lleugeres, que donan la nota alegre per tot arréu y encisan la vista fentnos ésser á totes poetisses á estones perdudes. Vaig ara á indicar alguna cosa de lo que per aquí's veu per á satisfer la natural curiositat de les meves lectores. Abans que tot, pot indicarse la tendencia ben marcada á portar les faldilles «ab forma» ó sia subjectes, molt estretes mijasant tavelles ó bé per altres medis, á tot lo voltant fins als dos terços y des d'allí agafan un vol gran en forma de campana que fa forsa bonich. Lo cos de forma camiseta se porta molt, alternant tots los colors en tons fins; los adornos de negre se veuen en abundó extraordinaria realçant, mercés al contrast ab lo vestit, les parts hon van aplicats.

Altre adorno forsa portat es lo dels *plissés*, ja en les mànegues, ja en los punys y colls, y sobre tot, en los cossos y camisetes abans anotades, essent forsa recomanables.

VESTITS PER À JOVENETES.

Igualment se veuen d'una manera bastant remarcable les faldilles ab variats rengles de farvalans, en la part de baix, que son forsa agradables, ja que treuen la rigidesa de línies y la serietat de contorns en los vestits per á senyoretas jóvens; los adornos que's veuen també forsa en les faldilles son los entredosos de tons foscos la major part, y ab puntes, que son ben bonichs, veventse alguns *ensembles* forsa interessants.

Los guants se portan llarchs extraordinariament, arriuant fins á juntarse ab la mànega y sempre blanchs, per á la nit, no's portan sinó de cabritilla. Los guants de Suecia blanchs, molt llarchs y forma mosqueter, se portan moltissim.

Per durant lo dia deuen portarse de color gris perla, gris plata, groch clar, carn, rosa y altres tons clars.

Per acabar, les faldilles se portan encara *trainantes*, però sense exageració y molt amples de la part de baix. Lo que té que observarse com á efecte general d'aquest any es que'l davant toqui completament á terra; del darrera deurá arrocegar uns deu centímetres al menys, y una mica menys dels costats.

Lo mínimum d'amplada d'una faldilla será de tres metres vuytanta centímetres per vestit de carrer. Los vestits de panyo serán una mica més curts.

Au revoir.

JULIETTE

NOSTRES FIGURINS

VESTITS PER Á JOVENETES

Lo primer es de franela, faldilla plana á tot lo voltant, fins al darrera, abotonada davant sobre un davantal estret. Cos forma de brusa, llis de darrera, y molt lleugerament caygut de davant, fixat á la cintura per un

VESTIT PER Á SORTIR.

VESTIT D'ISTÍU.

HEMÓS ABEIHI DE PANYO.

cinturó de goma blanca ab una civella. La part superior del cos es lleugerament escotada del davant y va abotonat á la esquena per una *patte* rodona que hi há al costat dret, la que manté la corbata anusada sota'l coll de tela. Al cos l'amplada de les pinces de la brusa, está subjectada sota dos plechs seguint la amplada del davantal y subjectes per botons. Aquest vestit pot ferse de franela *tennis*, ó de piqué, ó altra tela; ferlo completament sense folros per á facilitar lo rentarlo. Pot ferse també d'alpaca ó *mohair*, les mànegues son llises, llargues y justes.

Lo segón també té la faldilla completament plana á tot lo voltant, fins al darrera, qual costura esbiaxada, s'amaga per una *patte* que baxa fins al tercer farvalá. Tres farvalans poch ondulats adornan la part de baix de la faldilla, lo de baix va posat al voltant de la faldilla. Lo cos brusa, llis de la esquena, va adornat lo voltant fins á la alçada del pit, de cinch bandes de textit, la de dalt forma la peça de la espatlla; aquestes bandes s'abotonan á la esquerra. Les mànegues son fetes de dalt á baix d'aquestes metexes bandes, que van sobre un folro just. Lo coll dret, es completament plá. Los farvalans, les bandes del cos y de les mànegues, van adornats de punts. Les vores deuen ésser sostingudes per falsos *ourlets* de seda ó de textit de cotó fort, per als vestits de piqué ó tela, puix se pot fer igualment aquest vestit de franela.

VESTIT PER Á SORTIR

Es un model senzill de carrer, faldilla adornada de farvalans ab forma, juntats per petites bagues ab un repunt d'or á tot lo voltant. Bolero ab solapes quadrades, obert sobre una camisa de musselina de seda blanca ab tavelletes, qual part de baix forma un

VESTIT DE PRIMAVERA.

HERMÓS ABRICH DE PANYO

L'abric que avuy presentem a les nostres abonades, es un model que no duptem en assegurar que tindrà la acceptació de totes aquelles que's dalexen per a vestir ab elegancia y bon gust, puix apart de sa molta senzillesa, es al-

cinturó tancat per una civella d'or. Es completat per una corbateta negra, llarga y fa un conjunt de forsa bon gust.

VESTIT D'ISTIU

Vestit de transparent blau pastel, faldilla ab tres rengles d'entredós de *chantilly*, negres brodats, d'or mate. Cos guarnit d'entredós de *chantilly*. Solapes de guipure sortint de la alçada del pit fins a acabar sobre un cinturó de *liberty*.

Camiseta de musselina ab *corselet* alt, de guipure. Un *fichu* de musselina de seda va sobre les espatlles. Mánegues ab punys alts de guipure. Es de molt bon gust y pot ésser portat en les reunions d'istiu.

VESTIT DE SOIRÉE.

tament recomanable per a la temporada actual.

Es de forma «chal» de panyo adornat de biaxos repuntejats que cubren les espatlles, grans solapes de guipure adornades també de biaxos iguals que'ls de la esquena y espatlles. Lo coll girat, de vellut, acaba de arrodonir aquest model.

VESTITS DE SASTRE.

VESTIT DE PRIMAVERA

Es de llaneta grisenca, la faldilla está adornada de repunts per sobre'ls costats, dibuxant un davantal y un farvalá. Bolero curt, adornat d'un gran coll completament repuntejat, obert sobre una camiseta de *taffetas* a quadros, corbata y cinturó de vellut negre. Lo completan unes passamaneries al voltant del bolero y a les mànegues.

VESTIT PER A CARRERES

Heus aquí un vestit apropiat per a les vinentes carreres de cavalls. Es de linon satinat ab pichs grochs apagats. La faldilla y cos van adornats de tires de puntes *Cluny*, obrintse sobre un davant de musselina groch esblaymat *plisse*, per entredós de puntes. Lo cos va tancat per tires de tela d'or que forman també la cintura; aquestes tires passen per *boutonniers* d'or fetes a la punta. Mánegues de musselina

VESTIT PER A CARRERES.

VESTIT DE RECEPCIÓ.

plissée á la part superior sota d'un bracelet de puntes. Barret ab dos *passes* de clin entre les quals passa una garlanda de roses blanques: un nus de vellut negre á sobre y á sota completan lo conjunt.

VESTITS DE SASTRE

De *homespun* lleuger, gris blavench, adornat de biaxos, de fall, color fosch, resseguit d'un *dépassant* blanch. Tres farvalans d'aquest fall á la faldilla, lo cos n'está tot voltat, axís com també les solapes; lo coll es de fall blanch brodat ab cretona y or. Barret forma de toca, folrat de textit, de palla, adornat ab dúes plomes negres.

De *meslilla* inglesa gris, color níquel, ab solapes y coll dret, ab biaxos de panyo blanch. Lo meteix, biaxos als punys. Pit y tot lo baix de la faldilla cubert de repunts. Barret forma marqués, de palla del meteix color que'l vestit, adornat ab un gros ram de *muguet* y ab tires de musselina de seda.

VESTIT DE SOIRÉE

La musselina blanca es la més apropiat per aquest model. Brodada y ab aplicacions de puntes y de branques de roser petites, color de rosa, sobre fondo rosa, també produeix un conjunt elegantíssim. Roba de tul rosa apagat al voltant del escot, acabant ab *fans* brodats de poncelles de rosa. Mánegues de musselina estretes brodades també de la meytat de dalt y del puny.

VESTIT DE RECEPCIÓ

Elegant vestit de pell de seda incrustada de guipure, rodejant los costats, baxant al davant y voltant tot lo baix de la faldilla, que

ALTRE ABRICH.

ELEGANT MODEL.

y ab l'ala alçada per un *chou* de vellut negre, que fa un bonich conjunt.

ELEGANT MODEL

Vestit de musselina, color de rosa, ab puntes blanques. Abrich de *taffetas* ab *pavots* de color de eura, fullatge esblaymat, ab forsa negra, farvalans de parma, y coll voltat d'una *ruche* de vellut negre, y cintes negres davant. Barret de feltre blanch, adornat de plomes negres.

VESTIT DE CARRER

Sol ferse de llaneta fantasia. Faldilla ab tres farvalans en forma, ab un repunt á tot lo voltant y un biaix sobre del tercer farvalá. Cos forma bolero, sostingut darrera ab un cinturó y una mica obert davant sobre una camisa de musselina. Lo coll y'l davant del cos van tancats per *pattes* creuades. Coll original, ab repunt á tot lo voltant de la metexa llaneta.

Barret de palla, voltat d'un tul negre y musselina blau de cel, ab una civella d'or al davant.

VESTIT DE CARRER.

li dona un bonich *cachet*. Cos *drapé* d'un costat y incrustat de guipure. Pit y coll de musselina *plissée* ab tot lo voltant de puntes, acabant al davant ab un gros llaç. Mánegues estretes ab brodats y puny fluix. Es un elegant conjunt forsa recomanable.

ALTRE ABRICH

Aquest model de panyo blanch clar, puntejat de la part de baix y tancat ab una *patte* també ab lo meteix punt, que dona la volta darrera del coll. Aquest es gran y tot repuntejat, cobrint totes les espatlles, y va colcat sobre un farvalá de puntes que tapa tota la part de dalt de les mánegues. Completa'l vestit un barret de palla blava, cubert de puntes

y exposat lo maneig ràpid y artístich de l'arma. Llavors l'ús dels mandobles se limitá á ésser ofensiu, defensantse ab la mà esquerra armada d'una daga per á parar los cops.

A Espanya se realisa la transformació y establiment de noves regles ab l'adopció d'una espasa més lleugera, que perfecciona moltíssim lo seu maneig, no abandonant, per axó, l'ús d'una daga ó punyal, defensius no més, á la mà esquerra, ó bé'l broquell petit per á parar los cops, subjectat á la mà y braç esquer; aquest joch es lo conegut després ab lo nom d'esgrima ó espasa espanyola, pel lloch de son origen, en tots los llibres y sales d'armes, encara que actualment se practica ja molt poch y sols com á curiositat.

La esgrima espanyola se traspasá á Itàlia ab motiu de les continúes guerres que's sostenían, ahon se perfeccioná y s'extengué á França, ahon se

millorá encara més, prenent aviat lo caràcter serio, reposat y elegant d'avuy de la escola francesa; classificantse llavors la esgrima com á *ciencia*, sotmesa á varies regles rigurosament determinades y encadenades, que donan per resultat lo ferir ó tocar al contrari tot protegint lo propi cos.

Les dúes divisions que podríam dir que hi há avuy día son: la escola italiana, agressiva y dotada d'extraordinaria acometivitat, fent molts molinets y cops de baix á dalt y de dalt á baix, sense avís, y la escola francesa, qual principi descansa en la creencia de que'l cop dirigit al contrari no arribará á produhir éxit y axís prepara sempre la parada.

En lo vinent article continuaré.

Avuy tenim lo gust d'oferir als nostres lectors dúes vistes del interessant joch del polo que'ls aficionats del Polo Club practican cada diumenge al Hipodrom de la nostra ciutat.

J. ELÍAS JUNCOSA

REVISTA DE TEATRES

Liceu: Despedida de la companyia Reiter-Pasta.—Novetats: Orquesta Filarmónica de Berlín. Frégoli.—Tivoli: Companyia valenciana. El Presilari.—El Dorado: Les papillons électriques. Jaque á la reina — Gran-via.

No hem de tornar á repetir lo judici que'ns mereix la eminent actriu italiana que últimament s'ha despedit del públich barceloní des del gran teatre del Liceu.

Les últimes obres posades en escena han confirmat una vegada més la nostra opinió y axís ho han reconegut tots los crítics al apreciar la manera capdal de la seva interpretació, lo domini que té de la escena y, sobre tot, lo primorós y serio estudi que fa dels variats personatges que representa.

A primers de mes va despedirse la companyia ab les celebrades obres *Andréina*, *Felipe Derblay* y *Dionisia*. La última, que va ser la escullida per á la despedida, va ser interpretada magistralment, distingintshi la Reiter, encarregada del paper de protagonista, lo senyor Carini y especialment l'actor senyor Dondini, qui recullí molts aplaudiments.

La ovació que's va tributar á la companyia al acabar la funció fou molt espontania y demostrá la satisfacció ab que'l públich ha vist la *tournee* de la celebrada companyia Reiter-Pasta.

Los tres concerts donats á Novetats per la Orquesta Filarmónica de Berlín foren una revelació pels filarmónichs de Barcelona, que no sabían com ponderar la justesa, la ingenuitat de aquella compacta massa orquestal que dirigeix lo celebrat mestre Nikisch.

No'ns proposém esmentar una per una les obres musicals que va executar en los tres concerts. De aquesta tasca ja se'n varen cuidar los crítics dels diaris locals y tots están unanimament á la una en declarar á la Filarmónica de Berlín la millor de totes les orquestes que han visitat la nostra ciutat.

Ab tot y ser tan curta la estada de aquesta aplau-

didat entitat musical alemanya á Barcelona, creyém que haurá dexat grats recorts entre'ls músichs de casa, puix axís ho fa esperar la despedida que se li va fer, dirigida principalment al jove mestre húngar, Mr. Nikisch, qui fou acompanyat per un gran nombre de admiradors fins al Hotel Continental, no retirantse de aquell lloch fins que va sortir lo mestre al balcó á donárlosi les gracies.

Nosaltres també des d'aquestes planes nos complahém en enviárlosi la nostra modesta enhorabona per l'éxit conseguit en aquesta ciutat. Treurán algún profit de la visita los nostres músichs?

Lo genial y excéntrich artista Leopold Frégoli va debutar lo día 4 del corrent al teatre de Novetats. Prou conegut del públich barceloní, ell té manera de fer agradable la seva presencia y presenta cada nit números nous que entusiasman al públich.

Lo día del debut lo teatre estava á vessar, rebent l'original artista una continua serie de ovacions, particularment en la dança serpentina ab riquíssima variació de colors y'l cinematógraf *Frégoligraphi*.

Les succesives funcions s'han vist també molt concorregudes, lo que fa pensar que aquesta temporada será fructífera per á tots.

La companyia valenciana que actúa en lo teatre del Tivoli manté bastant animada la temporada, gracies á la acceptació de algunes de les obres del seu repertori, ja que les noves que ha vingut posant en escena no han pas arribat á moure la atenció dels espectadors; *Las carcelleras*, sobre tot, es la que més acceptació ha trovat entre'l públich de aquell teatre, y, segons les traces, aquesta seguirá representantse fins á fi de temporada.

Fuchint de l'angilo, *La pau del poble* y *El presilari*, son los estrenos que han tingut lloch últimament. D'aquestes obres la que té més consistencia, més força dramática y la que arriba al desenllac il·lògich y verosímil sense entrebanchs que la deslluésca, es *El presilari*, lletra de E. Escalante y música del mestre Peyró.

La música es fresca y espontania com correspon á n'aquesta classe d'obres, per lo que's pot dir que s'ha ben ensopegat. Lo públich va rebre ab molts aplausos la seva presentació en escena, aplausos que foren compartits ab los intérpretes que demostraren molt bon gust, sobressortint la senyoreta García. S'estrenaren dúes decoracions del senyor Alós, de molt bon efecte, per les que ajuntém nostra felicitació á les que va tributar lo públich al seu autor.

Les papillons électriques presentades últimament en lo teatre *El Dorado*, es un espectacle molt nou y que cada día es més aplaudit pel públich que assisteix á dit colisseu. La particularitat de ser aquestes artistes ingleses les úniques que avuy per avuy practican tan nova y excepcional atracció contribueix á moure la curiositat del poble y per tal motiu creyém que aquell teatre se veurá afavorit per nombrosa concurrencia.

Lo día 7 va estrenarshi la çarçuela en un acte departida en 4 quadros *Jaque á la reina*, original de Sinesio Delgado y música de Eladio Montero.

No vá en lloch. Quan los metexos partidaris del *género chico* ho diuen, calculin lo que será.

Al de la *Gran-via* van tirant ab lo seu repertori y ab bastanta concurrencia.

Anuncian pera dintre pochos días l'estreno de *La mujer de los cuatro maridos*. Ja'n parlarem.

L. F.

BIBLIOGRAFIA

(En aquesta secció's donarà compte de tots los llibres que'ns envien autors ó editors.)

4 MONÓLECHS per *Victor Catalá*.—Barcelona. Tipografia de «L'Avenç», Ronda de la Universidad, 20.—1901.

Després del llibre *Cant dels mesos*, ab lo que's revelá un poeta d'empenta lo senyor Catalá, nos dona á conéixer lo seu nou llibre, compost de quatre monólechs y un prólech endreçat als autors catalans.

Los quatre monólechs portan los títols següents: *La tista*, *Pere Màrtir*, *La Vepa* y *Germana Pau*.

Tots ells están escrits en vers lliure, essent lo segón lo que més impressiona al ser llegit per la seva originalitat y'l sentiment dramátich que en tot ell sobressurt. Los altres no'ls considerém tan enlayrats y pot ser algún d'ells cau en los defectes que anatematiza l'autor en lo prólech. No obstant, hem de regonéixer en lo senyor Catalá un veritable temperament de poeta dramátich que fa esperar obres més acabades y de més lluhiment.

HUMORÍSTICAS, versos en catalá per *Antoni Ribera* y *Castells* ab un prólech per *Joseph Bernad* y *Durand*. Barcelona. Estampa «la Catalana» de J. Puigventós. Carrer de Sant Rafel, 7.—1901.

Es un llibre de 120 planes que conté CCII composicions. En elles s'hi trova de tot. Considerém que l'autor del prólech está molt acertat en la manera de judicar al poeta y creyém que lo millor, per á que nostres llegidors se fagan cárrech de lo que es la obra, es copiar algún paragraf del treball del senyor Bernad y Durand:

«Aquest desequilibri, diu, general pel dubte, lo porta á conseqüencies radicalment oposades: hi há en aquest vòldm composicions que apar sían filles de un fervorós creyent, altres que recordan la terrible rialla de Voltaire; hi há composicions generoses, altres que demanan la mort de tot lo existent.

En totes les obres de aquest poeta hi há una sinceritat que captiva; quan maleheix, en lo fons del anatema que fulmina s'hi veu lo desig nobilíssim de que imperi entre'ls mortals fraternal

» amor, desig que si be fereix al ànima pel modo » d'expressió, també la aconsola, perquè formula la » aspiració de que regni entre'ls homens la ve- » ritat. »

Es un llibre que va més al fondo que a la forma. Per axó algunes de ses composicions son forsa des- cuydades.

CANÇONS CATALANES, originals de *Narcisa Freixas*.

Hem rebut la 3.ª y 4.ª de la col·lecció que ve publicant la entusiasta autora, les quals portan lletra d'En Rafel Nogueres y Oller y En J. Martí y Folguera, ab los títols de *Lo bes desitjat* y *La festa major*, respectivament.

Bonich es l'exemple que dona la senyora Freixas ab la publicació de aquest aplech de cançons de la terra, y á les moltes felicitacions que haurá rebut per sa empresa pot afegirhi la de aquesta redacció, que agraheix al meteix temps l'obsequi.

També s'ha rebut la quarta de la col·lecció lo *Cançoner popular*, titulada *L'hostal de la Peyra*.

REVISTA CRÍTICA de Història y Literatura espanyolas, portugueses é hispano americanas

Hem rebut los números corresponents als mesos de janer, febrer y mars d'aquesta interessant revista que publican los senyors Rafel Altamira y Antoni Elías de Molins, y en la qual s'insertan no tables articles de crítica literaria y catálechs de les obres que van aparexent relacionades ab les matèries que son títol indica.

Lo Jurat calificador de la Exposició de Vistes fotogràfiques de Catalunya organizada pel Colegi de Sant Jordi, la constitueixen los senyors don Cristófol Freginals, pel Centre Excursionista de Catalunya; don Joseph Baltó de Cela, per la *Fotografia pràctica*; don Bonaventura Bassegoda, arquitecte; don Antoni Utrillo, pintor, y don Francisco Flos y Calcat, Director del mentat Colegi.

CURIOSITATS
Y PASSATEMPS
XARADA

Un neo deya á una senyora:
— *Primera, primera*, mira que *segona* aquella noya que vermelleja á la *prima*.
— Si que fa goig, va respóndrelli, un *terç* s'hi encapritxaria; la *total* es una fruïta que de veras me captiva.

SOLUCIÓ AL PASSATEMPS DEL NÚMERO PASSAT.

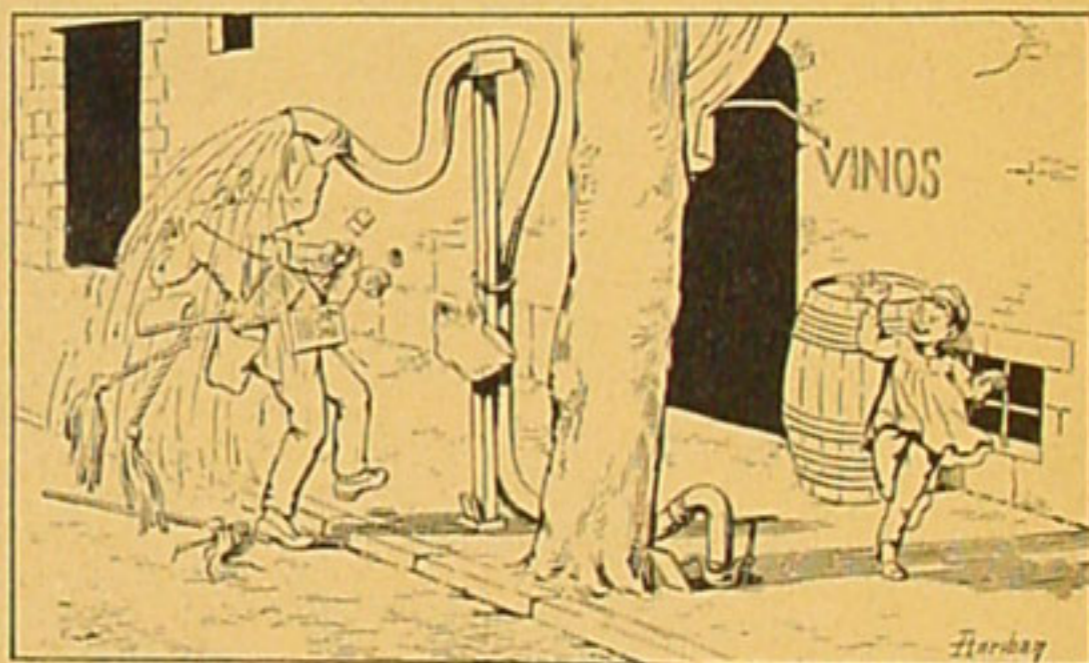
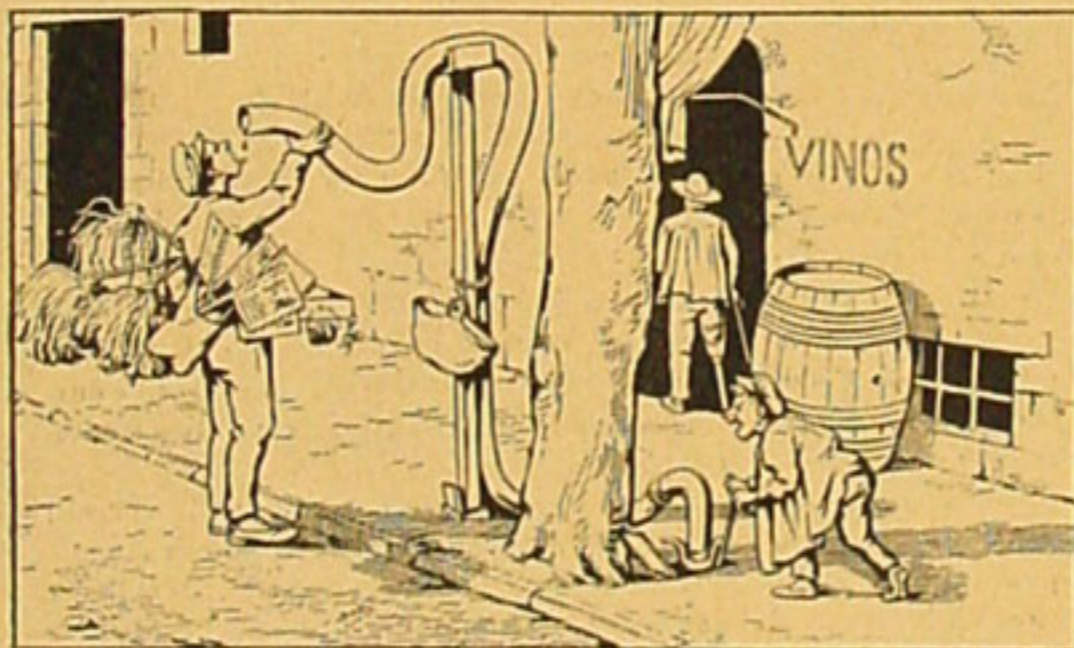
SALT DE CAVALL.— Va dihent la innocent nina sent llengotes á un mirall:
— Ehl que'l gatet la pentinal
Ehl que la rental godall!
Ehl que du bruta la caral
Ehl que escabellada val—
Y la totxa no repara que es d'ella que mofes fa.
(D'EN PAU BERTRÁN YBROS.)

Sumari del núm. 13.

GRAVATS: Per Santa Creu, dibuix de F. Sana Castaño. — Les medalles de la Unió Catalanista. — La Junta del Cens en lo Saló del Consistori nou de Barcelona, apuntació del natural per J. Llaverias. — Joan Torrendell, autor del drama *Els encarrilats*. — Misericordias del chor de la Seu barcelonina. — Excelentissim y Rdm. Dr. P. Alfons M.ª Mistràngelo, arquebisbe de Florencia y preposit general de les Escoles Pies — Actualitats estrangeras: Arribada á Tolon del President de la República francesa. — S. A. R. lo Duch de Génova, desembarcant á Tolon. — S. A. R. lo príncep Tomás de Saboya, duch de Génova (retrato). — Los acorassats russos *Krabry* y *Abrek* sortint del port de Barcelona. — Embaxada extraordinaria inglesa á Italia, fot. de nostre corresponal Decio Graziotti. — Emblema y retrato del comte Saint-Saud. — Retrato, busto, caricatura, emblema y firma de Pau Arene. — Vistes de Sisteron y Antibes. — Albert Tounier. Curiós bitlet pel pont du Gard. — En Joseph Masó y Goula. — Gent de casa, per Mariano Foix. — Vista exterior de la iglesia de Lladó (Ampurdá) — Caricatura estrangera.

TEXT: Crònica de Catalunya, per Ferrán Agulló y Vidal. — Fragment del drama *Els encarrilats*, per Joan Torrendell. — La caricatura en lo chor de la Seu barcelonina (acabament), per N. Font Sagué, Pbre. — Idill, per Joseph Concabella, escolapi. — A la miseria, per F. G. J. (dibuix de F. Sardá). — Lo comte Saint Saud. — Germanor Catalano-Provençal: V, Pau Arene. — Nostres gravats. — Sport, per J. Elías Juncosa. — Lo llop y la guineu, rondalla popular ilustrada. — Revista de Teatres, per L. F. — Bibliografia. — Curiositats y passatemps.

MÚSICA: Cançonetes catalanes, per En Joseph Masó y Goula, lletra de A. Busquets y Punset y R. Masifern.

ANUNCIS

LA IL·LUSTRACIÓ LLEVANTINA

(ÚNICA IL·LUSTRACIÓ CATALANA)

REVISTA ARTÍSTICH-LITERARIA

DE

Catalunya, Valencia, Balears y Rosselló.

Rambla de las Flors, 20, primer.

CADA NÚMERO UNA PESSETA

Mig any... 11 pessetes.

Un any... 20 »

Extranger.

Un any... 25 franchs.

A Filipines, Cuba, Puerto-Rico y demás païssos de l'América llatina, fixarán los preus los senyors corresponsals.

Pagos á la bestreta.

COLECCIO COMPLERTA

DE

LA IL·LUSTRACIÓ LLEVANTINA

(primera época.)

Se trova de venda á n'aquesta Administració al preu de

CINCH PESSETES.

ARTÍSTICHES TAPES PERA GUARDAR

LA IL·LUSTRACIÓ LLEVANTINA

apropiades pera Casinos y Biblioteques.

PREU 4'50 PESSETES.

Se venen á n'aquesta Administració y á casa de nostres corresponsals.